

IPARMŰVÉSZETÜNK A WIENI VADÁSZATI KIÁLLÍTÁSON.

Iparművészetünk a wieni vadászati kiállításon.

A wieni első nemzetközi vadászati kiállítás főterén, közvetlenül a nagy tó körül csoportosuló külföldi nemzetek pavillonjai közt, egy főúri vadász kastély formájú épület képviseli Magyarországot. Vörös sisaktetejének s előkelő zárkozottságát példázó ciklopszfalának képét hímálva veri vissza a tó vize. Örtornya magasra szökellik, mint egy intó ujj s úgy hívja fel a látogatók figyelmét a belsejében felhalmozott magyar vadászati vonatkozásokra.

A nemes architektúra külső megjelenésében bizonyos ragaszkodást árul el a nemzeti múlt hagyományaihoz. A szerkezethez simuló formanyelvét erdélyi emlékekből szűrte le a magyar vadász kastély építője, Fischer József. Az öreg Praternek Mária Terézia korabeli hatalmas fáit mellett még inkább fokozódik történeties zamatja. Szinte úgy hat, mintha századok óta volna belekomponálva abba a tájképi környezetbe.

A helyhez kötött gondolat nyilatkozik meg a részlet tagozásán is. Nevezetesen két főút torkollik a magyar vadász kastélyba s ennek megfelelőleg két oldalról nyert nagyobb hangsúlyt a homlokzata. A tőfelőli útról a medvéskapu, mely nevét Bezerédi két óriási kapuőrző medvéjétől nyerte, a kiállítási bejáratól pedig a toronykapu, a toronyalján, fogadja a látogatót.

Belsejében mind a két út egy közös hallba fut össze. Ez a hall a magyar vadász kastély legfőbb forgalmi pontja, innét juthatni a kiállítási termekbe, a fedett középudvar biológiai mutatványaihoz s a kétágú lépcsőn át az emeleti helyiségekbe.

Míg a magyar vadász kastély külsejében imponáló faji sajátosságokat reprezentál,

belseje a legmodernebb kiállítási elvek szerint van kialakítva. A tízezernyi darabot számláló tárgyak együttesen és külön-külön igen előnyösen érvényesülnek, a szellemes alaprajzi megoldás pedig a kiállítási közönség akadálytalan közlekedését teszi lehetővé.

A kiállítási biztos és a kiállítási bizottság a hazai művészek és iparművészek egész gárdájával szövetkezett, hogy a pompás troféáknak s a magyar természet gazdag ajándékainak ünnepi színt és hangulatos környezetet adjon. Művészet és természet karöltve jelenik meg a kastély belsejében. Egyik adja a keretet, másik a tartalmat. A sok vadászholmi a művészet segítő kezével lopja be magát a szemlélő emlékezetébe.

A földszinten egymásután következnek a hall mellett az iparművészet csarnoka, az exotikus vadász sákmá-

nyok terme, a történeti vadászat terme, a vadászok folyosója, amelyek gyűrű formájára fogják közre a középudvar biológiai panorámájának nappali és mesterséges világítású jeleneteit.

A hallban a levegőt egy kút frissíti; a hozzátartozó kutyaszobrokat Strobl Alajos mintázta. Kényelmes bútorok hívogatnak itt pihenőre, szakirodalmi művek s lapok pedig szórakozásra és tanulmányozásra. A színes üveglakon vadászjelenetek, Majoros és Bátky

készítették Nagy Sándor kartonjai után. Állványokon bronzszobrok sorakoznak. Üveg-szekrényekben fémtárgyak, bőrárak, gödöllői szöttesek, üveg- és agyagárak és más iparművészeti készítmények. A lépcsőházat két bronzkandeláber díszíti Galambos Jenőtől, két bronzszobor a magyarrá lett finn Liipola Irjótól, és két óriás, nyolcméteres vászon Körösfői Aladártól, melynek egyike a XVII. századi sólyomvadászatot, a másika a szintén régi medvevadászatot ábrázolja.

A szomszédos teremben az Iparművészeti Társulat gyűjtésében a magyar iparművészet színe-java kerül bemutatásra, köztük Zsolnay, Ligeti, Horti, Nadler művei. Mellettük a magyar nép művészetének termékei és hímzések Mezőkövesd, Toroczkó és Kalotaszeg vidékéről, csipkék Sáros és Szepes megyéből. Kiemelkedik ezek közül az Izabella főhercegnő védnöksége és személyes gondozása alatt álló pozsonyi háziipari egyesület és az Országos Magyar Háziipari szövetség kiállítása.

A kiválóan sikerült elrendezésű biológiai csoport Magyarország vadászati területeinek formációját tükrözteti vissza vadászható állataival egyetemben.

Az okmányok és öldöklő szerszámok falait bekoronázza Vörös Zoltán ötosztású képe, amely a rideg valóság szövedékébe a poézis csillogó szálát fűzi. Arany János „Rege a csodaszarvasról” nyomán illusztrálja a Hubertus-legendának ősmagyar pogány kiadását, amely annál becsebb, mivel az új hazaszerzés történelmi tényéhez kapcsolódik.

A történelmi tárba nyílik Nádler Róbert teljesen felszerelt mintavadászszobája. Faragott bútorok, öblös karszékkek finom bőrborítással teszik lakályossá e helyiséget. Faldíszét a képzőművészeti főiskola növendékei festették. Színes üveglakái Majoros és Bátkytól valók.

Az emeletre vivő lépcső kanyarodója egy sziklaerkélyre rúg ki, honnét megegyszer áttekinthetni az ötletes elrendezésű Biológia egész látképét mintegy madártávlatból. Végül külön helyiségben vannak csoportosítva Esterházy Miklós herceg lékai várából származó trofeái, gyűjtései, fényképei és grafikonjai.

Örömmel megállapíthatjuk, hogy a magyar vadászat méltó anyaggal és méltó környezetben szerepel ezen a kiállításon. Hogy e részben Magyarország kitűnik a kiállítás egyéb nemzetei között, azt nem csupán a sajtó egyhangúan magasztaló jelzői, hanem a magyar vadászok páratlanul tömeges látogatása is bizonyítja.

Az ez alkalomból három nyelven kiadott katalógusra, amelynek artistikus kiállítása teljes elismerésre méltó és amely áttekinthető rendszerével, tartalmas cikkeivel, leírásaival a magyar csoport alapos megismerését nagyon megkönnyíti, van egy nyomatékos megjegyzésünk. A katalógus második kiadásában ugyanis a kiállító névsorából kimaradtak egyes művészek és műiparosok, akik az első kiadásban szerepeltek, másoknál munkáiknak felsorolását megrövidítették. Nem tudjuk,

miért történt ez így; érthetetlen annál is inkább, mert hisz a második kiadás szövegében tett változtatások fölösleges költséggel terhelték meg a kiállítás budgetjét. De ettől eltekintve fokozott mértékben sérelmesnek tartjuk ezt az eljárást a magyar művészekre és műiparosokra nézve, mert például a Hohenlohe herceg pavillonját tervező és dekoráló osztrák művészek a legnagyobb pontossággal vannak ugyanebben a katalógusban felsorolva.

SZ. G.

